

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci **žalobkyně K. K.**, zastoupené Jiřím Drápalem, advokátem se sídlem Vsetín, Horní nám. 12, proti **žalovanému Ministerstvu zemědělství**, pozemkový úřad Vsetín, se sídlem Vsetín, Horní nám. 31, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě č. j. 22 Ca 379/2003 - 22 ze dne 23. 10. 2003,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností napadla nadepsané usnesení Krajského soudu v Ostravě, kterým byl odmítnut její návrh, označený jako restituční nároky, jímž stěžovatelka napadala nezákonnost rozhodnutí Okresního pozemkového úřadu ve Vsetíně č.j. PÚ 2594-2/93-201 (586/93) ze dne 1. 7. 1996. Správní orgán rozhodl podle § 9 odst. 4 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o půdě“), tak, že stěžovatelka není vlastníkem nemovitosti uvedené ve výroku rozhodnutí. Krajský soud v Ostravě návrh stěžovatelky odmítl s odkazem na § 68 písm. b) a § 46 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Ve svém usnesení uvedl, že v daném případě správní orgán rozhodl o vlastnictví k nemovitosti, a proto se jedná o právní věc, která vyplývá z občanskoprávních vztahů;

žaloba je proto podle § 68 písm. b) s. ř. s. nepřijatelná. Stěžovatelka se však může domáhat ochrany svých práv postupem upraveným v části páté zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), a za tímto účelem podat žalobu podle části páté o. s. ř. ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci usnesení o odmítnutí návrhu, a to u Okresního soudu ve Vsetíně, přičemž účinky procesních úkonů v dosavadním řízení u soudu zůstávají zachovány.

Stěžovatelka napadá výrok usnesení krajského soudu, kterým byl její návrh odmítnut, z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy pro nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Konkrétně stěžovatelka uvádí důvody, proč by jí, podle jejího názoru, měla být předmětná nemovitost (hřiště, které na ní bylo vybudováno, není dětmi prakticky využíváno, v blízkosti jsou další pozemky ve vlastnictví státu, jež by mohly být na výstavbu hřiště použity). Stěžovatelka uvádí, že restituční zákon, který platí pro všechny stejně, uznává tři druhy vyrovnání: vrácení majetku, výměnu pozemku a finanční vypořádání. Jí však nebyl předložen žádný způsob vyrovnání. Pozemek jí byl nezákonně odebrán, resp. byla za něj zaplacená nízká cena, a zatímco dnešní hodnota tohoto pozemku činí několik desítek tisíc Kč, stát jej dále nezákonně užívá. Z uvedených důvodů stěžovatelka navrhla Nejvyššímu správnímu soudu, aby napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že Okresní úřad Vsetín - Okresní pozemkový úřad vydal rozhodnutí podle ust. § 9 odst. 4 zákona o půdě, kterým k návrhu stěžovatelky vyslovil, že stěžovatelka není vlastníkem části nemovitosti původní parcelní číslo 1002/14, stávající parcelní číslo 1002/16 o výměře 1798 m² zapsané v katastru nemovitostí na listu vlastnictví č. 2, vlastník ČR – Okresní úřad Vsetín, na evidenčním listu č. 1 – nájemce Městský národní výbor Rožnov pod Radhoštěm, v obci a katastrálním území Rožnov pod Radhoštěm.

S účinností od 1. ledna 2003 přešel výkon práv a povinností ze závazků České republiky - okresních úřadů souvisejících s činností okresních pozemkových úřadů na Ministerstvo zemědělství, které je tak považováno za žalovaného (§ 69 s. ř. s. a § 26 odst. 3 zákona č. 139/2002 Sb., pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, ve znění pozdějších předpisů).

Nejvyšší správní soud shledal, že kasační stížnost je nedůvodná. Při posouzení věci vyšel zejména ze současné dikce ustanovení procesních předpisů upravujících působnost soudů ve správním soudnictví a soudnictví občanskoprávním.

Podle § 2 s. ř. s. poskytují soudy ve správním soudnictví ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob způsobem stanoveným tímto zákonem a za podmínek stanovených tímto nebo zvláštním zákonem a rozhodují v dalších věcech, v nichž tak stanoví tento zákon. Podle § 68 písm. b) s. ř. s. je žaloba nepřijatelná tehdy, jde-li o rozhodnutí orgánu v soukromoprávní věci, vydané v mezích zákonné pravomoci správního orgánu. Podle § 46 odst. 2 s. ř. s. soud jednající ve správním soudnictví návrh odmítne tehdy, domáhá-li se navrhovatel rozhodnutí ve sporu nebo v jiné právní věci, o které má jednat a rozhodnout soud v občanském soudním řízení, anebo domáhá-li se návrhem přezkoumání rozhodnutí, jímž správní orgán rozhodl v mezích své zákonné pravomoci v soukromoprávní věci. V usnesení o odmítnutí návrhu musí být navrhovatel poučen o tom, že do jednoho měsíce od právní moci usnesení může podat žalobu a ke kterému věcně příslušnému soudu.

Podle § 244 odst. 1 o. s. ř. rozhodl-li orgán moci výkonné, orgán územního samosprávného celku, orgán zájmové nebo profesní samosprávy, popřípadě smírčí orgán zřízený podle zvláštního právního předpisu (správní orgán) podle zvláštního zákona o sporu nebo o jiné právní věci, která vyplývá z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů, a nabylo-li rozhodnutí správního orgánu právní moci, může být tatáž věc projednána na návrh v občanském soudním řízení.

Dle § 9 odst. 4 zákona o půdě rozhoduje pozemkový úřad o vlastnictví oprávněné osoby k nemovitosti, jestliže nedošlo mezi oprávněnou osobou a povinnou osobou k dohodě o vydání nemovitosti ve smyslu § 9 odst. 1 tohoto zákona. Podle napadeného správního rozhodnutí není stěžovatelka vlastníkem v tomto rozhodnutí specifikované nemovitosti. Je tedy zřejmé, že v dané věci správní orgán rozhodoval o vlastnickém právu stěžovatelky, přičemž vlastnické právo lze považovat za jedno ze základních soukromých práv fyzických i právnických osob. To, že v daném případě řízení, ve kterém se o soukromém právu rozhoduje, je upraveno veřejnoprávním předpisem, není pro otázku charakteru práva podstatné; ostatně každý procesní předpis má charakter veřejnoprávního předpisu.

Soukromé právo vyžaduje vyšší stupeň soudní ochrany, než jaký mu byl poskytován ve správním soudnictví do 31.12.2002 a než jaký by mu bylo možno poskytnout podle současné právní úpravy správního soudnictví obsažené v s. ř. s., která je koncipována speciálně pro ochranu veřejných subjektivních práv a která je založena zásadně na kasačním principu. Proto také § 68 písm. b) s. ř. s. stanoví, že žaloba ve správním soudnictví není přípustná, jde-li o rozhodnutí správního orgánu v soukromoprávní věci vydané v mezích zákonné pravomoci správního orgánu. Takové věci jsou totiž od 1. ledna 2003 projednávány a rozhodovány obecnými soudy podle novelizované části páté o. s. ř. Tato nová právní úprava splňuje požadavky stanovené článkem 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a specifikované judikaturou Evropského soudu pro lidská práva, a poskytuje soukromým právům větší ochranu, neboť soud neprovádí pouze přezkum správního rozhodnutí, ale je povolán k tomu, aby případně rozhodl o věci sám. Pravomoc soudu v občanskoprávním řízení není tedy v případě zjištěné nezákonnosti postupu správního orgánu omezena pouze na zrušení napadeného rozhodnutí, jako je tomu ve správním soudnictví, nýbrž v případě, že soud dospěje k závěru, že o sporu nebo o jiné právní věci má být rozhodnuto jinak, než rozhodl správní orgán, rozhodne soud ve věci samé rozsudkem sám a tento rozsudek nahrazuje rozhodnutí správního orgánu v rozsahu dotčeném tímto rozsudkem. Občanskoprávní soudní řízení vykazuje i další odlišnosti od správního soudnictví: soud není např. vázán skutkovým stavem, jak byl zjištěn správním orgánem apod. Všechny odlišnosti mají za cíl zajistit splnění základního požadavku právního státu, aby spory o právo mezi osobami sobě navzájem nepodřízenými a vzájemně na roveň postavenými (tedy spory soukromoprávní), rozhodoval nezávislý soud v plném rozsahu, a to i když bylo o soukromém právu rozhodnuto původně správním orgánem, tj. mocí výkonnou.

V dané věci Nejvyšší správní soud shledal, že Krajský soud v Ostravě jednal zcela v souladu s novou úpravou správního soudnictví, jestliže návrh stěžovatelky s odkazem na ust. § 68 písm. b) a ust. § 46 odst. 2 s. ř. s. odmítl. Krajský soud tu naopak postupoval jediným přípustným způsobem. Nutno současně dodat, že ve svém rozhodnutí řádně vysvětlil důvody svého rozhodnutí a vyložil, že stěžovatelka není zbavena možnosti domáhat se svého práva podáním žaloby v občanském soudním řízení, přičemž ji řádně poučil o způsobu, jakým tak má učinit.

Nejvyšší správní soud tedy neshledal naplnění důvodu kasační stížnosti (označeného sice stěžovatelkou odkazem na § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., který však byl svou podstatou důvodem podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.) a kasační stížnost proti napadenému rozsudku proto podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.)

V Brně dne 19. ledna 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu